Vraag nr. 107
van 21 maart 2003
van de heer JOHAN DE ROO

Zonevreemde woningen – Gemeentebelasting op regularisatieaanvragen

Op 31 januari 2003 liep de termijn af om een regularisatieaanvraag in te dienen voor een zonevreemde woning.

Diverse Vlaamse gemeentebesturen keurden voor deze regularisatieaanvraag een belastingreglement goed om dergelijke aanvraag bijkomend te belasten.

1. Handelt een gemeentebestuur niet in strijd met het gelijkheidsbeginsel wanneer het een regularisatieaanvraag voor een zonevreemde woning belast ?

2. Kan de behandeling van een regularisatieaanvraag gelijkgesteld worden met een bouwaanvraag ?

3. Is een gemeentebestuur wel bevoegd om een belasting op regularisatieaanvragen te heffen ?

4. Is de minister op de hoogte van het aantal regularisatieaanvragen die ingediend werden naar aanleiding van artikel 195quinquies van het decreet op de ruimtelijke ordening ?

Antwoord

1. Het fiscale gelijkheidsbeginsel (vervat in artikel 172 van de Grondwet) houdt in dat belastingplichtigen die zich in een gelijke toestand bevinden, éénzelfde fiscale behandeling moeten krijgen, terwijl belastingplichtigen die zich in een ongelijke situatie bevinden op ongelijke wijze dienen te worden behandeld.

   Het non-discriminatiebeginsel sluit dus niet uit dat een verschil in behandeling tussen categorieën van personen wordt ingesteld, voorzover dit verschil in behandeling berust op een objectief criterium en redelijk verantwoord is. Dit wil zeggen dat alle belastingplichtigen die zich in dezelfde objectieve situatie bevinden, op dezelfde wijze moeten behandeld worden. Dergelijke verantwoording moet tevens worden beoordeeld rekening houdende met het doel en de gevolgen van de ingestelde belasting. Of met andere woorden, er moet een redelijke verhouding bestaan tussen de aangewende middelen (het door het gemeentelijk belastingreglement ingevoerde verschil in behandeling) en het beoogde doel, dit is het zogenaamde proportionaliteitsbeginsel. Het gelijkheidsbeginsel wordt dus niet per definitie geschonden wanneer niet iedereen op dezelfde manier behandeld wordt, maar wel wanneer de toegepaste ongelijkheid niet aan de vermelde onderscheidingscriteria voldoet.

   Een gemeentebestuur dat een regularisatieaanvraag voor een zonevreemde woning belast, schendt het gelijkheidsbeginsel niet wanneer het elke regularisatieaanvraag volgens dezelfde objectieve criteria belast. Personen die een regularisatieaanvraag indienen, bevinden zich in een fundamenteel verschillende situatie dan die die welke een gewone aanvraag indienen.

   De naleving van het gelijkheidsbeginsel kan getoetst worden in volgende gevallen :

   In het kader van het administratief toezicht kan de toezichthoudende overheid een legaliteitscontrole uitoefenen. Zo kan er onder meer worden nagegaan of een belastingreglement geen wettelijke bepalingen schendt. Aangezien het gelijkheidsbeginsel ingeschreven is in de Grondwet, wordt bij deze legaliteitscontrole ook nagegaan of het gemeentelijk belastingreglement geen ongeoorloofde discriminerende maatregelen inhoudt.

   Wanneer men meent dat het gelijkheidsbeginsel wordt geschonden, kan een vordering tot schorsing of annulering van de betrokken belastingverordening worden ingesteld bij de Raad van State. Daarenboven mag een fiscale rechter een belastingreglement dat strijdig is met het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel niet toepassen en dient bijgevolg een aanslag die gevestigd werd op grond van een ongrondwettelijk belastingreglement te worden vernietigd wanneer een belastingplichtige deze aanslag betwist.

2. De procedure voor een regularisatieaanvraag verschilt sinds de decreetswijziging van 8 maart 2002 niet meer van deze voor een gewone aanvraag.

   Vóór de decreetswijziging van 8 maart 2002 kon een regularisatievergunning slechts afgeleverd worden ná het betalen van een transactiesom en ná het verkrijgen van een vergelijk. Het uitvoeringsbesluit inzake de transactiesommen hield terzake een uniforme regeling in. Sedert het zogenaamde ontkoppelingsdecreet is de transac-

tiesom wel een voorwaarde voor het verkrijgen van een vergelijk, maar niet meer voor het verkrijgen van een regularisatievergunning.

3. Gemeenten beschikken over fiscale autonomie. Dit principe vloeit voort uit artikel 162 van de Grondwet. Dit betekent dus dat de gemeenteraad alle belastingen mag heffen die niet op één of andere wijze uitgesloten worden. Alleen de federale overheid kan terzake verbodsbepalingen opleggen (zie bv. artikel 464 WIB 92).

   Buiten deze wettelijk bepaalde uitzonderingen, en uiteraard ook onder voorbehoud van het administratief toezicht, kunnen de gemeenten in principe om het even welke belasting heffen.

   Bij het uitvaardigen van een nieuwe gemeentebelasting, moet ook rekening worden gehouden met een aantal beperkende principes (algemene rechtsbeginselen) : het gelijkheidsbeginsel, het territorialiteitsbeginsel, het beginsel "non bis in idem", de beginselen van behoorlijke regelgeving en bestuur, ...

   Daarnaast mag ook het algemeen belang niet worden geschonden.

   Alle gemeentebelastingen zijn dus in principe toegelaten, ook een belasting op regularisatieaanvragen, op voorwaarde dat de bovenstaande regels worden gerespecteerd.

4. Er kan verwezen worden naar het antwoord dat gegeven werd op de vraag nr. 94 van 28 februari 2003 van de heer Luk Van Nieuwenhuysen *(Bulletin van Vragen en Antwoorden nr. 12 van 4 april 2003, blz. 2030 – red.)*.